

Rámcové vlastní hodnocení školy

1 Úvod

Evaluacní nástroj Rámcové vlastní hodnocení školy je koncipován jako průvodce vlastním hodnocením školy a jeho cílem je usnadnit hodnotiteli práci při tvorbě evaluační zprávy. Nástroj je určen nejen úplným začátečníkům, kteří s autoevaluací teprve začínají. Vzhledem k jeho variabilitě ho mohou využít i ti, kteří již mají s autoevaluací bohaté zkušenosti. Tiskuté podklady generované na míru podle přání uživatele mohou podpořit diskusi mezi kolegy a rozdělení hodnotících činností podle oblastí. Nástroj je určen k vlastnímu hodnocení všech oblastí kvality školy, které požaduje vyhláška č. 15/2005 Sb. a její novela č. 225/2009 Sb. Použitím tohoto nástroje je splněna legislativní povinnost vyžadovaná školským zákonem (Zákon č. 561/2004 Sb.) a výše uvedenou vyhláškou a její novelou. Nástroj je k dispozici na portálu evaluačních nástrojů www.evaluačnínastroje.cz. Věnujte pozornost i průvodním metodickým materiálům, i když je nástroj vytvářen se snahou pro intuitivní ovládnání.

OBR.1 Úvodní strana nástroje

Jak probíhá autoevaluační proces s pomocí tohoto nástroje?

Obecný pohled na průběh vlastního hodnocení školy

Následující schéma zobrazuje průběh vlastního hodnocení školy, který odráží požadavky vyhlášky č. 15/2005 Sb. a příslušné novely.

Dosažené výsledky jsou hodnoceny vzhledem k podmínkám a zejména cílům, které si škola stanovila například ve školním vzdělávacím programu. Cyklus pokračuje zhodnocením účinnosti opatření, která byla přijata v minulých letech s cílem zlepšit danou situaci. Posledním logickým krokem je formulace návrhů opatření, která budou realizována v dalším období.

Možnosti práce s nástrojem

Autoevaluační proces může být na různých školách realizován rozdílnými způsoby, které odrážejí specifika jednotlivých škol. Různá velikost škol se může například promítnout do rozdílného personálního zajištění probíhajícího vlastního hodnocení školy. Nástroj Rámcové vlastní hodnocení školy umožňuje provést hodnocení:

- jedním nebo několika málo hodnotiteli – ředitel/ka nebo užší vedení,
- širším týmem hodnotitelů – širší vedení, tým složený z dalších zaměstnanců,
- týmem hodnotitelů s následným pohledem externího hodnotitele.

V případě, že vlastní hodnocení školy bude provádět širší tým hodnotitelů, může koordinátor autoevaluace využít možnost v elektronické formě vygenerovat a případně dále vytisknout podklady k hodnocení. Generování podkladů je velmi variabilní a umožňuje tak doručit jednotlivým členům či týmům podklady určené právě jim. Vyplňování on-line formuláře je v kompetenci jedné osoby, nejčastěji koordinátora autoevaluace.

Konkrétní postup hodnotitele

Konkrétní průběh vlastního hodnocení školy se vždy odvíjí od velikosti školy a počtu zaměstnanců, kteří se na autoevaluaci školy aktivně podílejí (viz výše). Nicméně základní kroky, které hodnotitel či tým hodnotitelů provede, pokud se pro autoevaluaci rozhodne použít nástroj Rámcové vlastní hodnocení školy, zůstávají stejné.

Hodnotitel:

- Uvede stručný popis školy zasazený do kontextu vnějšího prostředí (velikost školy a sídla školy, charakteristika spádové oblasti atd.).
- Zaznamená cíle školy, které jsou stanoveny zejména v koncepčním záměru rozvoje školy a ve školním vzdělávacím programu.
- Vybere typ školy, na základě kterého budou vygenerována kritéria příslušející právě k danému typu školy.
- Může si vygenerovat podklady, které tvoří zejména z přehled kritériálních otázek.
- Postupně zhodnotí všechny podoblasti podle navržených kritériálních otázek.
- Shromáždí důkazy, kterými doloží, co a jak je v dané oblasti prováděno, jakých výsledků je dosahováno. Těmito důkazy mohou být i šetření dílčích oblastí kvality školy realizovaná za pomoci nástrojů vytvořených v rámci projektu Cesta ke kvalitě.
- Vybere stupeň na hodnotící škále.
- Zvolí počet bodů v rozmezí příslušejícím danému stupni (volitelné).
- Může podat konkrétní návrh na zlepšení v dané oblasti (volitelné).
- Provede souhrnné zhodnocení za každou oblast také vzhledem k podmínkám a stanoveným cílům školy.
- Provede celkové zhodnocení dosažených výsledků.
- Navrhne opatření pro další zlepšování.
- Vygeneruje si zprávu o vlastním hodnocení školy, kterou ještě může upravit.

2 Obsah

Hodnocení jednotlivých oblastí kvality školy

V souladu s výše uvedenou vyhláškou je hodnoceno 5 oblastí kvality školy, které byly rozpracovány celkem do 25 podoblastí, jak uvádí následující přehled:

1. Podmínky ke vzdělávání
  - 1.1 demografické
  - 1.2 personální
  - 1.3 bezpečnostní a hygienické
  - 1.4 ekonomické
  - 1.5 materiální
2. Obsah a průběh vzdělávání
  - 2.1 vzdělávací program
  - 2.2 plánování výuky
  - 2.3 podpůrné výukové materiály
  - 2.4 realizace výuky
  - 2.5 mimovýukové aktivity
3. Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání
  - 3.1 klima školy
  - 3.2 systém podpory školy žákům
  - 3.3 zohlednění individuálních potřeb žáka
  - 3.4 spolupráce s rodiči
  - 3.5 spolupráce s odbornými institucemi a zřizovatelem
4. Výsledky vzdělávání žáků
  - 4.1 znalosti a dovednosti
  - 4.2 klíčové kompetence
  - 4.3 postoje
  - 4.4 motivace
  - 4.5 úspěšnost absolventů
5. Vedení a řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
  - 5.1 strategické řízení
  - 5.2 organizační řízení školy
  - 5.3 pedagogické řízení školy
  - 5.4 profesionalita a rozvoj lidských zdrojů
  - 5.5 partnerství školy a externí vztahy

OBR.2 Pole pro hodnocení kritéria

K podoblastem jsou formulovány kritériální otázky. Například formulace pro oblast 2 a podoblast 2.3:

2 Obsah a průběh vzdělávání

2.3 podpůrné výukové materiály:

2.3.1 Je při rozhodování výběru nákupu učebnic zohledňován zejména soulad s cíli a obsahem vzdělávání vymezeným v ŠVP? Jsou do procesu výběru zahrnuti všichni učitelé daného předmětu? Dochází k výběru učebnic na základě konsensu všech pedagogů daného vzdělávacího předmětu?

3 Metodologie

Jako východiska pro vymezení těchto podoblastí a kritériálních otázek byly použity: školské legislativní dokumenty, hodnotící dokumenty České školní inspekce, již vytvořené zahraniční autoevaluační nástroje (např. systém pro hodnocení organizací veřejného sektoru CAF, Jak dobrá je naše škola – skotský systém indikátorů (1999)), přehledová zpráva Eurydice (Evaluace škol poskytujících povinné vzdělání v Evropě), model START České společnosti pro jakost a autoevaluační zprávy vytvořené samotnými školami v ČR. Návrh podoblastí a kritériálních otázek byl diskutován s řediteli různých typů škol v rámci pracovní skupiny projektu.

Cílem tohoto evaluačního nástroje je postihnout všechny oblasti kvality školy dané vyhláškou. Záběr nástroje je tedy poměrně široký a tomu také odpovídá koncepce nástroje, zejména formulace kritérií. Jak ukazuje příklad výše, v rámci jednoho kritéria je často uvedeno několik kritériálních otázek. První otázka je základní a další otázky ukazují, jaké další aspekty je možné při hodnocení uvažovat.

Tomu odpovídá i vytvořená škála (viz Tabulka 1) pro oblasti Obsah a průběh vzdělávání, Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání a Vedení a řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a Podmínky ke vzdělávání. V rámci hodnocení nejsou posuzovány pouze dosažené výsledky, ale důraz je kladen zejména na nastavení určitého procesu, zda je oblast řešena v celé šíři, systematicky, zda dochází k pravidelnému přezkoumávání a zlepšování těchto procesů apod. Škála je doplněna bodovým hodnocením, které umožňuje hodnotiteli provést jemnější hodnocení. V oblasti Výsledky vzdělávání žáků a části oblasti Podmínky ke vzdělávání je posuzováno pouze dosažení výsledků. K tomuto účelu byly vytvořeny dvě škály (viz Tabulka 2): první je určena pro zhodnocení dosažení určité hodnoty indikátoru/indikátorů, druhá je určena pro posouzení dlouhodobého trendu.

Tabulka 1

N – Neřešeno.	0 bodů
Tuto oblast z různých důvodů neřešíme.	
0 – Nedostatek důkazů.	0 bodů
Nemáme dostatek doložitelných důkazů. Výsledky jsme nezjišťovali.	
1 – Začátek.	1–20 bodů
Této oblasti začínáme věnovat pozornost. Máme důkazy týkající se plánování/hledání způsobů, jak dané začlenit do chodu školy.	
2 – Určitý pokrok.	21–50 bodů
Existují důkazy, že se v dané oblasti již něco pozitivního děje. Oblast dobře řešíme v několika dílčích směrech. Příležitostně provádíme přezkoumávání, zjišťujeme zpětnou vazbu týkající se procesů, které proběhly v dané oblasti.	
3 – Podstatný pokrok.	51–80 bodů
Máme důkazy, že tuto oblast řešíme systematicky, téměř v celém rozsahu. V mnoha směrech dosahujeme dobrých výstupů a výsledků. Pravidelně provádíme přezkoumávání, které slouží jako podklad k dalšímu zlepšování. Příležitostně provádíme porovnání s jinými školami a začleňujeme dobré nápady do vlastní praxe.	
4 – Dosaženo.	81–100 bodů
Oblast řešíme systematicky a prakticky v celém rozsahu. Dosahujeme výborných výstupů a výsledků v mnoha směrech. Na základě rutinně prováděného přezkoumávání a porovnávání s ostatními školami už nemůžeme předpokládat podstatné zlepšování. Ve srovnání s ostatními můžeme působit jako vzorový příklad přístupu k dané oblasti.	

Tabulka 2

Škála 1
0 – Výsledky nejsou zjišťovány.
1 – Výsledky jsou podprůměrné v mnoha směrech.
2 – V několika málo směrech jsou výsledky dobré/vynikající, v ostatních podprůměrné.
3 – Výsledky jsou v mnoha směrech dobré.
4 – Výsledky jsou v mnoha směrech vynikající.
Škála 2
N – výsledky nejsou zjišťovány.
-1 – Hodnoty se v čase zhoršují.
0 – Hodnoty jsou v čase stabilní.
1 – Hodnoty se v čase mírně zlepšují.
2 – Hodnoty se v čase výrazně zlepšují.

Podstatnou součástí hodnocení je předložení důkazů – dosažených výsledků, hodnot indikátorů, nastavených procesů apod., na jejichž základě provede hodnotitel výběr příslušného stupně škály. Tato část je v autoevaluačním procesu velmi důležitá, protože pomáhá objektivizaci subjektivního hodnocení. Materiály, které mohou být přímo použity jako důkazy, anebo mohou sloužit jako podklady pro další analýzy, jsou uvedeny jako „Zdroje“ v hodnotícím poli konkrétního kritéria. Těmito materiály mohou být také výstupy (hodnoty jednotlivých indikátorů) z evaluačních nástrojů, které byly vytvořeny v rámci projektu „Cesta ke kvalitě“.

4 Souhrnné zhodnocení, generování zprávy

Souhrnná hodnocení

Na základě předchozího detailního zhodnocení oblastí jsou automaticky vygenerovány výsledky tohoto hodnocení, které většinou slouží jako podklady k souhrnnému zhodnocení. V rámci nástroje jsou koncipovány dva typy tohoto zhodnocení, což odpovídá požadavkům vyhlášky (viz níže). Nejprve se jedná o souhrnné zhodnocení oblasti Podmínky ke vzdělávání a na ni navazují ostatní oblasti, jejichž výsledky se hodnotí právě vzhledem k Podmínkám vzdělávání, resp. vzhledem k personálním podmínkám a materiálním a ekonomickým podmínkám dohromady.

OBR.3 Souhrnné zhodnocení oblastí

OBR.4 Podoblasti, ve kterých škola dosahuje dobrých výsledků

Druhým souhrnným výstupem je vygenerování podoblastí, ve kterých škola dosahuje dobrého hodnocení, a podoblastí, ve kterých je třeba dále se zlepšovat. Hodnotitel má možnost získané výsledky posoudit vzhledem k cílům školy, stanoveným prioritám apod. Posledním krokem, který logicky doplňuje autoevaluační proces, je stanovení plánů, námětů a opatření pro další zlepšování.

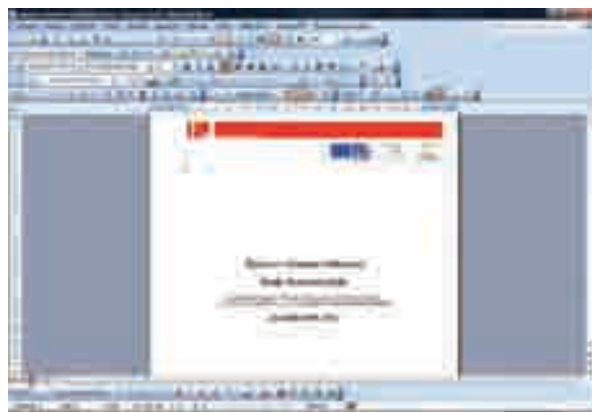
Zpráva o vlastním hodnocení školy

Po vyplnění on-line formuláře evaluačního nástroje je možné vygenerovat zprávu o vlastním hodnocení školy. Text zprávy tvoří zejména ze souhrnné výsledky a závěry hodnocení. Detailní zhodnocení jednotlivých oblastí kvality školy tak, jak bylo zaznamenáno do formuláře, je pouze součástí přílohy.

Zpráva obsahuje tyto kapitoly:

- I. Naše škola
  - II. Souhrnné zhodnocení oblastí „Podmínky ke vzdělávání“
  - III. Úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům
  - IV. Souhrnné zhodnocení oblastí „Vedení a řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků“
  - V. Souhrnné posouzení
  - VI. Návrh opatření na zlepšení
- Příloha: Detailní zhodnocení jednotlivých oblastí kvality školy

Zprávu je možné vygenerovat v různých formátech (pro Office 03/07, PDF Reader nebo Open Office) a v případě potřeby je možné ji ještě dále editovat (přidat text, fotografie apod.). Rozsah zprávy bez přílohy je přibližně 15 stran formátu A4. Celá zpráva většinou nepřesáhne 40 stránek.

OBR. 5 Zpráva o vlastním hodnocení školy

Vazba na vyhlášku č. 15/2005 Sb. a její novelu č. 225/2009 Sb.

Odstavec 1 § 8 stanoví zaměření vlastního hodnocení školy. Písm. a) a b) se týkají cílů a posouzení, jak jsou tyto cíle plněny. Toto hodnocení se vždy děje v rámci souhrnných zhodnocení jednotlivých oblastí. Pro větší přehlednost jsou cíle převzaty z jiných dokumentů a zaznamenány v úvodní části nástroje. Provedení druhého celkového zhodnocení znamená splnění požadavků v písm. c). Na základě předchozích výsledků jsou vytvářeny podoblasti, ve kterých škola dosahuje dobrých výsledků, a podoblasti, které je třeba výrazněji zlepšit. Hodnotitel pak pouze provede komentář dosažených výsledků. Při opakovaném provádění vlastního hodnocení školy provede hodnotitel také zhodnocení účinnosti opatření přijatých v předchozích letech podle požadavku § 8 odst. 1 písm. d) vyhlášky. Posledním krokem je formulace návrhů na zlepšení, které se mohou týkat všech oblastí.

Odstavec 2 § 8 vymezuje hlavní oblasti vlastního hodnocení školy. Nástroj pokrývá 5 oblastí kvality školy daných vyhláškou uvedených v písm. a) – e) odst. 2 § 8, které jsou detailně zhodnoceny pomocí kritériálních otázek. Požadavek vyhlášky uvedený v § 8 odst. 2 písm. f) (oblast vlastního hodnocení školy: Úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům) je splněn při provedení souhrnného zhodnocení jednotlivých oblastí, kdy jsou nejprve sumarizovány výsledky hodnocení oblasti Podmínky ke vzdělávání a souhrnné zhodnocení dalších oblastí je provedeno vzhledem k cílům školy a k podmínkám ke vzdělávání.

Přejeme vám, abyste v představeném evaluačním nástroji našli nejen pomocníka pro splnění legislativních povinností, ale hlavně průvodce na cestě ke kvalitě své školy. Využijte hlavně ty možnosti nástroje, které mohou podpořit společnou diskusi při vyhodnocování stanovených cílů a při plánování opatření pro následující období.